

De Communistische Internationale beter begrijpen

Jean Pestiau

Marxistische Studies 71-6, 2006-01-15

Van 2 tot 4 mei 2005 ging voor de veertiende opeenvolgende keer in Brussel het Internationaal Communistisch Seminarie (ICS) door. Het thema was: *De internationalistische ervaringen en taken van de communisten in de strijd tegen het imperialisme* 64 communistische partijen en arbeidersorganisaties uit 44 landen waren vertegenwoordigd, hetzij als deelnemers, hetzij als waarnemers. Daarnaast hadden nog 56 partijen en organisaties een solidariteitsboodschap gestuurd. Sommige konden niet deelnemen om financiële redenen of omdat hun afgevaardigden geen visum voor België konden krijgen. 41 delegaties zijn aan het woord geweest en alle voorgelegde rapporten werden besproken. 7 partijen stuurden een geschreven bijdrage. Het merendeel van de rapporten zijn terug te vinden op de website van het ICS: <http://www.wpb.be/icm.htm>

Het seminarie werd afgesloten met een resolutie: *Werkers en volkeren van de wereld, verzet u tegen het imperialisme en in het bijzonder tegen het imperialisme van de Verenigde Staten, tegen zijn agressiepolitiek en zijn voorbereidselen tot een nieuwe wereldoorlog!* Deze resolutie werd door een zeer ruime meerderheid aangenomen en eind oktober 2005 door 65 partijen en organisaties ondertekend. Ze vat de belangrijkste stellingen samen van het seminarie sinds 2002. De argumentatie ervan is terug te vinden in de nummers 59/2002, 63/2003 en 66/2004 van *Marxistische Studies*.

Deze resolutie beklemtoont het belang van de eenheid van de communisten: Om het hoofd te kunnen bieden aan deze ernstige bedreigingen, moeten we allereerst werken aan de eenheid van alle communisten. Dat is onze belangrijkste taak. Die eenheid stoelt op onze trouw aan de revolutionaire principes van het marxisme-leninisme en het proletarisch internationalisme. Wij verwerpen principieel de opportunistische en revisionistische politiek en praktijk in de communistische beweging en de arbeidersbeweging. Zij maken het de imperialisten gemakkelijker bij de herverdeling van de wereld en de onderdrukking van de volksbewegingen voor vrijheid, onafhankelijkheid en socialisme. Wij willen onze gemeenschappelijke praktijk, de samenwerking tussen onze partijen en onze gezamenlijke activiteiten verder ontwikkelen en verbeteren, de bilaterale en multilaterale ontmoetingen, wetenschappelijke conferenties en symposia uitbreiden. Wij zijn voorstander van de uitwisseling van standpunten en ervaringen, de collectieve beoordeling van theoretische en politieke kwesties en de bespreking van de problemen in de strijd tegen het imperialisme, voor de vrede en voor het socialisme.

In dit nummer van *Marxistische Studies* drukken we de rapporten af over de ervaring van de Communistische Internationale en over haar betekenis voor de huidige strijd van de communisten tegen het imperialisme.

De toespraak van Harpal Brar, voorzitter van de Communistische Partij van Groot-Brittannië (marxistisch-leninistisch), handelt over de verschillen tussen de Derde of

Communistische Internationale (Komintern) en de Eerste (1864-1876) en de Tweede (1889-1914) Internationale en over de ervaringen van de Komintern zelf. Harpal Brar concludeert: De enige verklaring voor de verworvenheden van de Eerste en de Derde Internationale en voor de ineenstorting van de Tweede Internationale is dat de Eerste en de Derde Internationale strikt vasthielden aan het marxisme en de Tweede Internationale niet. Ze gaf zich over aan de klassensamenwerking en maakte zichzelf volledig te schande. De geschiedenis van de drie Internationales toont duidelijk aan dat de arbeidersbeweging met reuzenschreden vooruitging zolang ze trouw bleef aan de principes van het marxisme-leninisme en het proletarisch internationalisme maar enorme verliezen leed zodra ze deze principes de rug toekeerde.

Belangrijk is het standpunt van de Derde Internationale over het antifascistisch front. In zijn rapport voor het Zevende Congres van de Komintern in augustus 1935 verklaart Dimitrov: De Communistische Internationale stelt geen voorwaarden aan de eenheid van actie, behalve één, en dat is een elementaire voorwaarde die voor alle arbeiders aanvaardbaar is: dat de eenheid van actie gericht wordt tegen het fascisme, tegen het offensief van het kapitaal, tegen de oorlogsdreiging, tegen de klassenvijand. Dat is onze voorwaarde. En, zegt Harpal Brar, hier wringt het schoentje. De sociaal-democratie was nog nooit bereid geweest tegen het kapitaal en de klassenvijand te vechten. Ook deze keer legde de sociaal-democratie zich liever neer bij de machtsovername door het fascisme dan kant te kiezen voor het proletariaat om het kapitalisme door een revolutie omver te werpen.

Een waardevolle bijdrage over de oprichting en de activiteiten van de Komintern komt van Tamila Yabrova van de Unie van Communisten van Oekraïne. Zij heeft het vooral over de strijd van de Komintern tegen de imperialistische oorlogen en het internationale fascisme: Om de geschiedenis van de Komintern te kennen en te kunnen benutten moeten we objectief te werk gaan en er herhaaldelijk over onderrichten, we moeten een verklaring geven voor de overwinningen en de verworvenheden van de revolutionaire wereldbeweging maar ook voor haar nederlagen en mislukkingen. Dit is onontbeerlijk voor de communistische partijen om een wetenschappelijke politieke lijn te kunnen uitwerken, maar ook voor de opvoeding van de massa's. Nog een belangrijke passage: De communistische beweging heeft ontelbare verliezen geleden in de strijd tegen het fascisme. De Tsjechoslowaakse communistische partij verloor meer dan een derde van haar leden. In Joegoslavië kwamen 50.000 communisten om en in Griekenland 75.000. Eén op vier Franse communisten werd vermoord. En dan zijn er nog de honderdduizenden patriotten en internationalisten in de andere landen. De Russische communisten leden onherstelbare schade. Ongeveer 3,5 miljoen leden van de Communistische Partij (bolsjewiki) sneuvelden op het slagveld van de Grote Nationale Bevrijdingsoorlog. Een ongelooflijk aantal moedige mannen en vrouwen stierf in het gevecht om Europa en Zuid-West-Azië van de fascistische pest te bevrijden.

Het Centraal Comité van de Communistische Partij van de Filippijnen (CPF) werpt een andere licht op de Komintern in een bijdrage over Ons huidige internationale werk en

onze internationalistische taken De partij herinnert eerst aan de omstandigheden van haar oprichting:

De CPF werd in 1930 opgericht op basis van de revolutionaire ervaring van het Filippijnse volk, van de Filippijnse syndicale beweging, van Crisanto Evangelista en andere kameraden. Zij liet zich inspireren door de grote socialistische Oktoberrevolutie en de Derde Internationale. Maar de Derde Internationale had geen expliciete richtlijn gegeven voor die oprichting, hoewel Amerikaanse en Chinese kaders van de Derde Internationale sinds de jaren 1920 de deelname van arbeiders en boerenafgevaardigden aan de conferenties in Moskou, Guangzhou en Sjanghai hebben aangemoedigd en vergemakkelijkt. Het Centraal Comité legt verder uit hoe de CPF op het Congres van 1968 werd heropgericht op basis van de kritiek op het revisionisme van de vorige leiding: Kameraad Amado Guerrero en andere revolutionaire proletariërs brachten de partij in 1968 weer in het rechte spoor van het marxisme-leninisme en de gedachte Mao Zedong. Aan de basis lag een diepgaande kritiek van de ideologische, politieke en organisatorische fouten van de gebroeders Lava sinds 1942 en het moderne revisionisme van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie (CPSU). Onze partij verklaarde dat ze trouw zou blijven aan de principes van het proletarisch internationalisme, en haar revolutionaire strijd en overwinningen zou beschouwen als een bijdrage tot de anti-imperialistische strijd en de proletarische revolutie op wereldvlak. En over de kwestie van de internationale betrekkingen tussen de partijen: De betrekkingen tussen de communistische en arbeiderspartijen stoelen op de principes van het proletarisch internationalisme, de gelijkheid en de onafhankelijkheid, het wederzijdse respect, de niet-inmenging, en wederzijdse steun en samenwerking. Zelfs vóór haar ontbinding in 1943 had de Derde Internationale beslist dat het Uitvoerend Comité niet mocht tussenkomen in de organisatorische details van de partijen of in lokale kwesties die elke partij beter kende dan welke buitenlandse partij ook.

De eenheid van de internationale communistische beweging op basis van het marxisme-leninisme en het proletarisch internationalisme is altijd een noodzakelijke en wenselijke doelstelling. Maar om dat doel te bereiken moeten we durven toegeven welke verreikende schade het moderne revisionisme en reformisme gedurende lange tijd aan de zaak en de verworvenheden van het socialisme hebben toegebracht. Dat hield onder andere in dat het socialisme werd ondermijnd en gesaboteerd, dat revisionisten werden voorgesteld als communisten en het herstel van het kapitalisme als socialistische hervormingen. Dit leidde uiteindelijk tot het openlijke en grootschalige herstel van het kapitalisme in de jaren 1989 tot 1991.

In deze uitgave van *Marxistische Studies* hebben we ook een opmerkelijk artikel opgenomen van Kurt Gosswiler, een eminent Duits historicus. Hij beschrijft en onderbouwt daarin de omstandigheden van de ontbinding van de Derde Internationale (Komintern, 1919-1943). Hij concludeert: Zowel de archieven als de notas uit het persoonlijke dagboek van Georgi Dimitrov [die in het Duits werden gepubliceerd] weerleggen grondig de mythe van de bruuske ontbinding van de Communistische Internationale op bevel van Stalin• . In 1947 werd de Komintern vervangen door het

Informatiebureau van de communistische en arbeiderspartijen (Kominform, 1947-1956). Kurt Gossweiler wijst erop dat de oorzaken voor de verdwijning van de Kominform volledig verschillen van de oorzaken voor de ontbinding van de Komintern.

Jean Pestieau is werkzaam in de Afdeling Internationale Betrekkingen van de Partij van de Arbeid van België.

Copyright © EPO, en auteurs — Overname, publicatie en vertaling zijn toegestaan voor strikt niet-winstgevende doeleinden.